

TRẦN VĂN GIÀU - MỘT TRÍ THỨC CÁCH MẠNG LỚN CỦA VIỆT NAM

VÕ XUÂN ĐÀN*

TÓM TẮT

Ở vị trí công tác nào, Giáo sư Trần Văn Giàu cũng hoàn thành xuất sắc, vượt trội, với những thành quả cống hiến mang tầm cỡ quốc gia và quốc tế. Giáo sư đã đi vào cõi vĩnh hằng nhưng những thành quả mà giáo sư để lại vẫn trường tồn với dân tộc, với thế hệ trẻ Việt Nam.

Từ khóa: giáo sư Trần Văn Giàu, nhà giáo nhân dân, anh hùng lao động, nhà khoa học, nhà cách mạng.

ABSTRACT

Tran Van Giau - the great intellectual revolutionary, Vietnam

In any posts and duty, Professor Tran Van Giau still accomplished his tasks excellently with national and international contributions. Although he already passed away, his achievements still last with the nation and Vietnamese youth.

Keywords: Professor Tran Van Giau, People's Teacher, Honor of Labor, Scientist, Revolutionary

Giáo sư, Nhà giáo Nhân dân, Anh hùng Lao động trong thời kì đổi mới là phần thưởng cao quý cho một trí thức cách mạng lớn của Việt Nam – Trần Văn Giàu. Ông đã tham gia hoạt động trên nhiều lĩnh vực trong công cuộc đấu tranh giành độc lập, thống nhất đất nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội từ năm 1930 đến cuối năm 2010. Trải qua nhiều giai đoạn phát triển của cách mạng, ông luôn vững bước và hòa nhập với trào lưu cách mạng mới. Ông vừa là người chiến sĩ trung kiên vừa là một cán bộ lãnh đạo cách mạng kiên định của một xứ. Ở cương vị nào, nhiệm vụ nào Giáo sư cũng hoàn thành xuất sắc, vượt trội với những thành quả cống hiến mang tầm cỡ quốc gia và quốc tế. Giáo sư đã đi vào cõi vĩnh hằng nhưng

những thành quả mà Giáo sư để lại vẫn trường tồn với dân tộc, với thế hệ trẻ Việt Nam.

Giáo sư Trần Văn Giàu được đánh giá là một trí thức cách mạng lớn của Việt Nam bởi cuộc đời và sự nghiệp cách mạng của ông ngời sáng những chân lí sau đây:

1. Trong hoàn cảnh nước mất, nhà tan, Long An (quê hương của ông) và cả Nam Kỳ đã trở thành một xứ của Pháp. Nhân dân trở thành nô lệ dưới ách thống trị của thực dân Pháp. Trong bối cảnh ấy, người thanh niên Trần Văn Giàu đã đi theo con đường giải phóng dân tộc – giải phóng giai cấp bằng cuộc cách mạng vô sản dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam.

Năm 18 tuổi, ông đã xuất dương sang Pháp với ý tưởng học tập, nâng cao kiến thức để giúp ích cho quê hương. Ở

* PGS TS, Trường Đại học Ngoại ngữ - Tin học TP HCM

Pháp, ông đã tiếp cận được với những người cộng sản Pháp, được đọc các tác phẩm của chủ nghĩa Mác – Lê-nin, *Bản án chế độ thực dân Pháp* của Nguyễn Ái Quốc, gia nhập Đảng Cộng sản Pháp và dịch các sách báo cách mạng sang tiếng Việt để tuyên truyền cho công chúng người Việt ở Pháp.

Tháng 5 năm 1930, Trần Văn Giàu tham gia cuộc biểu tình trước dinh thống đốc Pháp ở Paris đòi hủy án tử hình đối với các thủ lĩnh và chiến sĩ trong cuộc khởi nghĩa Yên Bái. Ông bị thực dân Pháp trục xuất về Việt Nam. Tháng 8 năm 1930, ông gia nhập Đảng Cộng sản Đông Dương. Cuối năm 1930, từ hoạt động công khai ông chuyển sang hoạt động bí mật, xác định con đường cách mạng đúng đắn mà ông đã đi theo cho đến cuối cuộc đời.

2. Trần Văn Giàu luôn một lòng trung thành với lí tưởng cách mạng, dù kẻ thù sử dụng bất kì hình thức nào để đàn áp, dụ dỗ, mua chuộc thì cũng không làm ông nao núng, giảm sút ý chí đấu tranh. Thời gian bị tù ở Côn Đảo, bị biệt giam ở Tà Lài cũng là dịp để ông rèn luyện ý chí kiên định của người chiến sĩ, cán bộ cách mạng. Trần Văn Giàu luôn giữ liên lạc với Trung ương, Chi bộ và các chiến sĩ cộng sản bị giam cầm. Ông động viên, cổ vũ tinh thần đấu tranh của tù chính trị chống lại chế độ tù đầy, hà khắc, tìm mọi cách trở về với Đảng, với cách mạng để tiếp tục hoạt động cho sự nghiệp đánh đổ đế quốc – phong kiến, giành độc lập cho dân tộc, giải phóng giai cấp, xây dựng quốc gia độc lập, thống nhất.

3. Từng ở những cương vị lãnh đạo như Bí thư Xứ ủy Nam Kỳ, Chủ tịch Ủy ban Kháng chiến Nam Bộ hay Thống đốc Nha Thông tin – Tuyên truyền của Việt Nam, Bí thư Đảng ủy, Chủ nhiệm Khoa của một trường đại học rồi làm khoa học, lúc nào, ở cương vị nào ông cũng phấn đấu không mệt mỏi để hoàn thành nhiệm vụ. Dám nghĩ, dám làm và dám chịu trách nhiệm trước dân, trước Đảng là tính cách của một nhà cách mạng đầy bản lĩnh, trí tuệ.

Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ, ông đã có những quyết sách mang giá trị lịch sử lớn, như: Chủ động cùng với Xứ ủy Nam Kỳ tổ chức phong trào Thanh niên Tiền phong - một phong trào thanh niên yêu nước, hoạt động công khai do Xứ ủy chỉ đạo cùng với Thanh niên Cứu quốc; xây dựng một đạo quân chính trị hùng hậu từ công nhân và nhân dân lao động, làm nòng cốt, giữ vai trò tiên phong trong bão táp cách mạng của quần chúng, giành thắng lợi trong cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945 ở Sài Gòn – Gia Định – Chợ Lớn và khắp các tỉnh Nam Bộ. Khi thực dân Pháp trở lại xâm lược đất nước ta lần nữa, Trần Văn Giàu đã cùng với Xứ ủy Nam Kỳ tổ chức cuộc họp lịch sử tại số 629 đường Cây Mai (nay là đường Nguyễn Trãi) vào đêm 22 rạng ngày 23-9-1945, kêu gọi toàn dân nhất tề đứng lên kháng chiến với lời thề “Độc lập hay là chết”. Đây là một quyết định táo bạo, sáng suốt, chính xác và kịp thời, có giá trị lịch sử lớn đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh và Trung ương Đảng đánh giá cao: “lòng cương quyết dũng cảm của nhân dân Nam Bộ chống lại

quân đội xâm lăng của Pháp... làm cho đồng bào toàn quốc cảm phục... đồng bào phải cương quyết, phải giữ vững tin tưởng ở tương lai và lập tức thi hành triệt để những lời thề quả quyết trong ngày độc lập”.

4. Ở vị trí người làm công tác giáo dục, ông đã phát huy kinh nghiệm, trí tuệ để đào tạo nhân tài cho đất nước. Ông đảm nhận nhiều vai trò, từ lãnh đạo trường, lãnh đạo khoa đến việc tham gia giảng dạy, viết sách, chằm luận án, luận văn, tham gia các hội thảo khoa học trong nước và quốc tế... Ông đã góp công sức đào tạo nên các nhà khoa học trong lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn. Các thế hệ học trò của ông không những học được ở thầy nhiều kiến thức mà còn học được sự nhiệt huyết cách mạng, lòng yêu nước nồng nàn, ý chí kiên cường bất khuất trước kẻ thù, nghị lực cao cả, tinh thần tự lập, niềm say mê khoa học, phong cách làm việc và nhân cách sống...

Giáo sư Trần Văn Giàu tham gia dạy học từ những năm đầu cách mạng. Những bài giảng của thầy vừa chứa đựng kiến thức mới mẻ vừa là phương pháp cách mạng để người học có thể áp dụng trong thực tiễn công tác. Suốt 80 năm hoạt động, nổi bật nhất trong sự nghiệp của ông vẫn là nhiệm vụ của người thầy – một người thầy đáng kính của nhiều thế hệ học trò từ Bắc chí Nam. Ông xứng đáng được tôn vinh là Nhà giáo nhân dân.

5. Giáo sư Trần Văn Giàu còn là một nhà khoa học có biệt tài ở các lĩnh vực Triết học, Sử học và Khoa học Chính trị - Tư tưởng. Những tác phẩm của Giáo sư để lại là những công trình khoa học có

giá trị về mặt lí luận cũng như thực tiễn, đầy ấp tri thức, gợi mở nhiều vấn đề để thế hệ sau tiếp tục nghiên cứu, làm sáng tỏ; những công trình mang tính mở đường, chỉ lối của một nhà khoa học tâm cỡ.

Những công trình khoa học tiêu biểu của Giáo sư:

- *Triết học phổ thông*
- *Biện chứng pháp*
- *Vũ trụ quang*
- *Duy vật lịch sử*
- *Giai cấp công nhân Việt Nam*
- *Giá trị truyền thống của dân tộc*

Việt Nam

- *Chống xâm lăng*
- *Sự khủng hoảng của chế độ nhà*

Nguyễn trước 1858

- *Sự phát triển của tư tưởng Việt*

Nam

- *Lịch sử cận đại Việt Nam*
- *Miền Nam giữ vững thành đồng.*

Trong các công trình của Giáo sư, tư tưởng Mác-xít, tư tưởng Hồ Chí Minh được thể hiện sáng tạo nên được đánh giá cao, được tham khảo rộng rãi trong và ngoài nước. Giáo sư đã vinh dự được nhận Giải thưởng Hồ Chí Minh ngay trong đợt 1 về các công trình khoa học của mình.

6. Trên tất cả các lĩnh vực hoạt động, lĩnh vực nào Giáo sư Trần Văn Giàu cũng để lại những dấu ấn lịch sử, những sáng tạo và những thành quả cụ thể. Ông đã vượt lên tất cả để chiến thắng, để phụng sự Tổ quốc và phục vụ nhân dân. Giáo sư Trần Văn Giàu là một tấm gương lao động sáng ngời, vì dân vì

nước quên mình, làm việc và cống hiến đến giây phút cuối của cuộc đời. Chính vì những giá trị, công lao to lớn ấy mà Nhà nước đã phong tặng cho Giáo sư danh hiệu *Anh hùng Lao động* - một sự tôn vinh cao quý và xứng đáng với Giáo sư. Bên cạnh đó, Đảng và Nhà nước cũng đã ghi nhận những cống hiến lớn lao của Giáo sư Trần Văn Giàu cho sự nghiệp cách mạng của dân tộc và đã tặng thưởng Huân chương Độc lập hạng Nhất, Huân chương Hồ Chí Minh.

7. Giáo sư Trần Văn Giàu là tấm gương đạo đức sáng ngời. Đối với đồng nghiệp, ông chan hòa, thẳng thắn, thương

yêu và giúp đỡ; đối với các thế hệ học trò ông luôn ân cần chỉ bảo, hướng dẫn tận tình. Giáo sư luôn luôn phát huy óc sáng tạo của người học, trân trọng những đóng góp của các thế hệ học trò trong nghiên cứu khoa học.

Giáo sư Trần Văn Giàu luôn chiến đấu, lao động quên mình, đã trở thành thần tượng của nhiều thế hệ người Việt Nam. Ông xứng đáng là một trí thức lớn của cách mạng Việt Nam và sẽ sống mãi trong lòng dân tộc.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 03-11-2011; ngày phản biện đánh giá: 12-02-2012;
ngày chấp nhận đăng: 22-11-2012)

HOÁN DỤ Ý NIỆM ...

(Tiếp theo trang 103)

8. Nguyễn Ngọc Vũ (2008), *Thành ngữ tiếng Anh và thành ngữ tiếng Việt có yếu tố chỉ bộ phận cơ thể người dưới góc nhìn của ngôn ngữ học tri nhận*, Luận án Tiến sĩ, Trường ĐH KHXH&NV TPHCM.
9. Barcelona, Antonio. (2003), *Metaphor and metonymy at the crossroads: A cognitive perspective*, Mouton de Gruyter, Berlin.
10. Lakoff, George., Johnson, Mark. (2003), *Metaphors we live by*, The University of Chicago Press, Chicago and London.
11. Pörings, Ralf., Dirven, Riven. (2003), *Metaphor and Metonymy in Comparison and Contrast*, Mouton de Gruyter, Berlin.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 28-6-2012; ngày phản biện đánh giá: 20-9-2012;
ngày chấp nhận đăng: 22-11-2012)